

Wijzigingen in antibioticabeleid:

De praktische gevolgen voor de varkenshouderij

Het advies dat de Gezondheidsraad eind vorig jaar uitbracht voor het gebruik van antibiotica in de veehouderij heeft praktische gevolgen voor uw bedrijf. Hoe is dit advies precies tot stand gekomen en waar moet u als varkenshouder rekening mee houden?

Aanbevelingen van de Gezondheidsraad

Eind augustus 2011 is het advies van de Gezondheidsraad 'Antibiotica in de veeteelt en resistente bacteriën bij mensen' verschenen. Dit advies omvat diverse aanbevelingen voor het verminderen en verfijnen van het antibioticumgebruik in de veehouderij. Een aantal van deze aanbevelingen levert -in ieder geval voor de varkenssector- geen noemenswaardige problemen op. Een voorbeeld hiervan is het ontmoedigen van gebruik van antibiotica die toch al niet gebruikt worden in de varkenssector (tigecycline en carbapenems).

Echter, andere aanbevelingen kunnen in meer of mindere mate wel problemen op gaan leveren. Hierbij gaat het om zaken zoals:

- Het op de lange termijn uitfaseren van het gebruik van colistine (polymyxine E).
- Het zeer ernstig beperken van het gebruik van onder meer amoxicilline en ampicilline.

Waarom deze aanbevelingen?

De gezondheidsraad bestaat uit een groep deskundigen afkomstig uit zowel de humane als de dierlijke sector. Deze raad heeft bovengenoemde aanbevelingen gedaan om de volksgezondheid te beschermen door:

- De kans dat er in de veehouderij 'ESBL's' (zie kader) ontstaan, die naar de mens overgedragen kunnen worden, zo klein mogelijk te maken. Bijvoorbeeld door het gebruik van antibiotica zoals amoxicilline en ceftiofur stevig aan banden te leggen.
- Het gebruik van antibiotica die humaan het laatste redmiddel zijn voor bepaalde infecties (met zeer resistentie bacteriën) in de veehouderij te ontmoedigen. Zodat deze ernstige infecties in de humane sector behandelbaar blijven.

Vertaling naar het Formularium Varken

Vanuit de Werkgroep Veterinair Antibioticum Beleid (WVAB) wordt er om de twee jaar een Formularium Varken (een soort behandelrichtlijn) opgesteld. Uw dierenarts gebruikt dit For-

mularium om een eigen 'praktijkformularium' samen te stellen en vervolgens specifiek voor uw bedrijf een 'bedrijfsformularium' op te stellen. Het bedrijfsformularium is het behandeladvies dat u in uw bedrijfsbehandelplan aantreft.

De WVAB heeft het advies van de Gezondheidsraad doorvertaald naar een Richtlijn 'Smal versus breed spectrum antibiotica en 1^e, 2^e en 3^e keuze op basis van Gezondheidsraad-advies' (zie <http://wvab.knmvd.nl>). Deze richtlijn wordt vervolgens in het -nog te verschijnen- nieuwe Formularium Varken verwerkt. Zoals altijd wordt er per ziektekiem onderscheid gemaakt tussen eerste-, tweede-, en derde-keuze-antibioticum, waarbij eerste keuze uiteraard de voorkeur heeft. Overigens zijn, zoals u weet, de derde-keuze-antibiotica (fluoroquinolonen, derde-/vierde-generatie-cephalosporinen) binnen de IKB's sinds 1 januari 2012 niet meer toegestaan. Op basis van deze richtlijn is in grote lijnen het volgende duidelijk:

- Bepaalde groepen antibiotica, die eerder als tweede keuze aangemerkt werden, komen nu als eerste keuze naar voren. Dit betreft antibiotica zoals oxytetracycline, doxycycline, florfenicol en TMP/S.

- Sommige groepen antibiotica die eerder als eerste keuze vermeld werden, zullen nu als tweede keuze genoteerd worden: bijvoorbeeld colistine en flumequine.
- Er wordt meer onderbouwing gevraagd voor het inzetten van bijvoorbeeld een tweede-keuzemiddel.

Door de wijziging in keuzevolgorde ontstaat een aantal problemen. Zo zal het voor kunnen komen dat in geval van een E. coli-infectie het Formularium als eerste keuze TMP/S of oxytetracycline voorstelt. Echter, op basis van landelijke gegevens over de resistentie van ziekteverwekkende E. coli's uit het varken, weten we dat er juist voor deze antibiotica veel resistentie voorkomt.

Het leveren van meer onderbouwing voor de inzet van een tweede-keuzemiddel zal in veel gevallen nader onderzoek betekenen. Maar voor enkele ziekteverwekkers zal het erg moeilijk worden om informatie over de antibioticumgevoeligheid te verkrijgen omdat de bacterie erg moeilijk te kweken is (bijvoorbeeld *Brachyspira*, *Lawsonia* en *Mycoplasma*). Het opkweken van een bacterie is een vereiste om

vervolgens een antibioticumgevoeligheidsbepaling uit te kunnen voeren.

Wat betekent dit voor u als varkenshouder?

Een direct gevolg van de veranderingen is dat uw dierenarts uw bedrijfsbehandelplan in overleg aan zal passen. Er zullen in principe alleen eerste-keuzemiddelen op uw bedrijfsbehandelplan vermeld gaan worden. Echter, voor een aantal zaken waar over gesproken wordt (het uitfaseren van het gebruik van colistine maar ook het mogelijk verbieden van koppelbehandelingen), is nog niet een duidelijke termijn vastgesteld.

ESBL

ESBL = Extended Spectrum Beta Lactamase. Dit zijn enzymen die in staat zijn om bepaalde antibiotica af te breken zodat ze niet meer werkzaam zijn. Deze ESBLs kunnen in bacteriën zoals E. coli zitten.

Bereikbaarheid

U kunt de GD telefonisch bereiken via 0900-1770. Van maandag tot en met vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur.

Tarieven

Alle genoemde GD-tarieven in deze uitgave zijn exclusief BTW en € 9,20 basiskosten.

Ophaaldienst voor sectie- en monstermateriaal

Aanmelden: telefonisch 0900-202 00 12 (24 uur per dag). Wij halen het materiaal dan zo spoedig mogelijk bij u op. Sectie- en monstermateriaal kunt u brengen van maandag tot en met vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur.

GD, Postbus 9, 7400 AA Deventer
T. 0900-1770, F. 0570-63 41 04
www.gddeventer.com
info@gddeventer.com

BUITENBEELD

Fantasiebeeld in Seattle

In de Amerikaanse stad Seattle aan de noord-westkust van de VS, is een wereldberoemde overdekte boerenmarkt, de Pike Place Market. In 1971 kon de markt ternauwernood van de sloophamer gered worden. Sindsdien is het symbool van de markt een levensgroot bronzen spaarvarken dat voor de ingang staat. Dat varken was bedoeld voor geldinzameling voor het redden van de markt en voor de liefdadigheid in het algemeen. In 2007 bestond de markt precies 100 jaar en zijn verspreid door de hele stad 100 fantasiestandbeelden van varkens geplaatst. Dit is er één van.

Buitenbeeld: Wellicht hebt u zelf ook iets dat niet 'buiten beeld' mag blijven. Stuur dan uw foto naar redactie@gddeventer.com met een korte toelichting en naamsvermelding. Wordt uw foto geplaatst, dan ontvangt u een ingelijste vergroting van uw eigen foto.